

Moderniseringsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Høringsvar for ny Bokavtale fra Gravdahl Bokhandel på Hamar

Innledning

Jeg driver et bokhandelfirma på Hamar som er 100 % lokalt eid. Gravdahl Bokhandel består av to butikker; en sentrumsbokhandel og en senterbokhandel. Firmaets omsetning var i 2004 på kr.20.390.000,- hvorav bøker utgjorde kr.15.863.000,- eller 78 %. Sentrumsbokhandelen har en andel bøker av omsetningen på 85 %.

Kjernevirksomheten er bøker og for å forsterke denne profilen ytterligere inviterer vi våre kunder til en rekke litterære arrangement i løpet av året. Vi presenterer samtidsforfattere med nye og aktuelle bøker og disse arrangementene er gratis for publikum. I 2004 hadde vi ca tyve litterære arrangement hvor vi presenterte i alt 27 forfattere for ca 1200 besøkende. Gravdahl Bokhandel er trolig den største aktøren i Hedmark Fylke på kulturformidling innen den litterære sektor.

Gravdahl Bokhandel selger bøker til grunnskole og videregående skole. Denne omsetningen utgjør kr.4.600.000,- eller 23 % av firmaets totalomsetning. Vi er sårbare for endringer i omsetningen av skolebøker selv med beliggenhet i en middels stor norsk by og styrke på omsetning av skjønn- og generell litteratur til privatmarkedet.

Jeg har lest utkastet til forskrift fra Konkurransetilsynet og ser at det ikke gir rom for den framforhandlede Bokavtalen. Dette synes jeg er veldig synd, og jeg vil forsøke å begrunne mitt syn i løpet av denne uttalelsen. Jeg vil minne om at det er fordi norsk bokhandel har tatt og vil ta et kulturansvar at vi ber om en slik avtale. Jeg håper derfor at departementet i sin behandling av saken, vil vektlegge kulturbetydning langt mer enn det er naturlig at Konkurransetilsynet gjør.

Hvorfor er Bokavtalen viktig

Jeg er veldig godt fornøyd med at bokhandlerne og forleggerne klarte å forhandle fram en Bokavtale og stemte for denne på vår generalforsamling i 2004. Det er spesielt gledelig at bokhandelen nå får like konkurransevilkår med bokklubbene. Gravdahl Bokhandel på Hamar har en stor skolebokomsetning (23 %) og omstilling av virksomheten på dette markedet vil være krevende. Kjernen i vår virksomhet er imidlertidt skjønn- og generell litteratur til privatmarkedet og det er derfor av stor betydning at vi får anledning til å konkurrere på like vilkår med bokklubbene.

Bokavtalen er svært viktig for norsk bokbransje da den inneholder både økonomiske og kulturelle rettigheter og plikter. Bokhandelen eksisterer i et kulturelt landskap, men må drives etter bedriftsøkonomiske prinsipper. Den framforhandlede avtalen er modernisert og har mange likhetstrekk med fastprissystemer i andre europeiske land. Store europeiske

- byens bokhandel

kulturnasjoner som Frankrike og Tyskland har fastprissystemer for å ta vare på sitt nasjonalspråk, sin kultur og litterære produksjon.

Den faste bokprisen er viktig for å sette bokhandelen i stand til å lagerføre den bredden av bøker som vi gjør i dag. Tyngden av bøkene Gravdahl Bokhandel selger omsettes i svært små antall og det blir vanskelig å lagerføre disse titlene hvis de utsettes for priskonkurranse. Av 10000 solgte boktitler innen gruppene skjønn- og generell litteratur i 2004 solgte kun 40 titler i 100 eksemplarer og mer. 4000 av disse 10000 titlene solgte Gravdahl Bokhandel kun ett eksemplar av. Dette viser hvor avhengig vår bokhandel er av bredden i norsk bokproduksjon.

Den framforhandlede Bokavtalen har allerede redusert fastprisperioden med 8 måneder. Jeg synes det vil være svært uheldig om denne perioden skal reduseres ytterligere. Det vi må unngå er et system med flytende fastprisperiode som Konkurransetilsynet foreslå. Det blir svært vanskelig for bokhandelen å holde kontroll på den enkelte tittels fastprisperiode. Med det titteltall vi har i hyllene i dag vil dette medføre en byråkratisering av bokhandelen; - ingen effektivisering.

Hvorfor faste priser på billigbøker

Konkurransetilsynet argumenterer for at billigbøkene bare skal gis fastpris i samme periode som førsteutgaven. Som bokhandler synes jeg dette er uheldig. Norge har i dag et svært godt utvalg av kvalitetslitteratur i billigbokutgave. Dette er utrolig viktig for å rekruttere nye lesere. Unge mennesker med dårlig økonomi har større mulighet til å kjøpe billigbøker og derigjennom bli kjent med nye forfatterskap og genre. For å opprettholde og videreutvikle denne interessen må utvalget av billigbøker være stort. Smale og pussige utgivelser kan være fantastiske opplevelser for den rette leseren.

Våre to bokhandler på Hamar solgte i 2004 totalt 11200 eksemplarer bøker innen genren norske og oversatte romaner. (Krimlitteratur er ikke medtatt.) Av disse 11200 bøkene utgjorde billigbøkene 4600 eksemplarer eller 41 %. Kun 30 av totalt 800 billigboktitler solgte mer enn 25 eksemplarer i løpet av 2004. Disse tallene viser hvor viktig bredde og utvalg er for både leserne og norsk bokhandel. For å være i stand til opprettholde bredden og lagerføre boktitler som vi selger få eksemplarer av i løpet av et år er faste bokpriser helt avgjørende. Det vil være økonomisk uforsvarlig å lagerføre titler med lav omløpshastighet hvis disse rabatteres i andre salgskanaler.

Hvorfor faste priser på fag- og profesjonsbøker

Konkurransetilsynet foreslår i utkastet til forskrift at det ikke skal være mulig å opprettholde fastprissystemet på fagbøker til høyere utdanning og profesjonsmarkedet og begrunner dette med at disse bokgruppene har fellestrekk med skolebøker. Som bokhandler mener jeg dette er et feil resonnement. Salget av skolebøker er sterkt sesongbetont og disse titlene trykkes i svært store opplag. Elevene i videregående skole kjøper de bøkene som fastsettes som pensum, og grunnskolebøkene kjøpes inn i klassesett av skolene selv. Salg av skolebøker innebærer ikke kostbar lagerføring eller store markedsføringskostnader for bokhandelen.

- byens bokhandel

Etter Kvalitetsreformen har norske studenter stor valgfrihet når det gjelder valg av pensumlitteratur. Bøker til høyere utdanning trykkes i svært lave opplag og etterspørselen er spredd over hele året. Konkurransen fra engelskspråklig litteratur er stor. Disse bøkene må bokhandelen lagerføre hele året og de krever en helt annen kompetanse av medarbeiderne enn skolebøkene gjør. Mange av titlene selger vi i svært små antall, og skal de utsettes for priskonkurranse blir det vanskelig å opprettholde dette tilbudet.

De faste bokprisene har vært med på å opprettholde en norsk fagbokproduksjon. Som bokhandler synes jeg det er trist hvis Norge som kulturnasjon ikke skal være i stand til å tilby sine studenter norsk faglitteratur i framtiden.

Avslutning

Jeg tror den framforhandlede Bokavtalen vil gi leserne lik og rik tilgang på litteratur på norsk i hele landet fordi den legger forholdene til rette for et landsdekkende nett av bokhandlere.

Store europeiske kulturnasjoner har fastprissystemer for å ta vare på den nasjonale kulturen og bokproduksjonen. Jeg håper at et lite land som Norge ser viktigheten av å ta vare på norsk språk og litterær produksjon. Dagens system har muliggjort et landsdekkende nett av gode bokhandlere og en helt unik nasjonal litterær produksjon. Norge er i dag et land med en svært rik nasjonal samtidslitteratur. Som bokhandler er jeg opptatt av å ta vare på disse verdiene.

Bokavtalen vil gi oss forutsigbare rammevilkår og derigjennom ro til å drive bokhandel, selge bøker og formidle litteratur til leserne. Bokavtalen er en helhet som gir bokhandelen både rettigheter og plikter som vi kan leve med. Jeg tror vi tar best vare på leserne gjennom å sikre en rik nasjonal litteraturproduksjon og et landsdekkende nett av gode bokhandlere.

På denne bakgrunnen håper jeg den kommende forskriften vil muliggjøre Bokavtalen slik vi har forhandlet den fram.

Anne Bjørg Røed
Bokhandler

Hamar 7. mars 2005